

4. Ростовський О.Я. Педагогічні основи керування процесом музичного сприймання школярів: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук.- К., 1993. – 48 с.

5. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька: навчальний посібник/О.П. Рудницька. – Тернопіль: Навчальна книга, 2005. -360с.

УДК 378:159.9]: 177

Анна Кульчицька

ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНИХ ЗАСАД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА В МЕЖАХ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ВСТУП ДО ФАХУ»

Психологія як наука та професійна галузь є надзвичайно важливою в сучасному світі. Вона вивчає складні аспекти людського розуму, поведінки та емоцій, а також забезпечує практичні знання та навички для розв'язання різноманітних проблем і супроводу особистісного розвитку.

Зауважимо, що професія психолога передбачає не лише отримання фахових знань, а й компетенцій, які передбачають дотримання етичних стандартів у роботі з клієнтами та в колективі.

Як відзначалося вище, етика у психологічній практиці відіграє важливу роль як у взаємодії з клієнтами, так із колегами та іншими учасниками професійного середовища. Тому, надзвичайно важливим, на нашу думку, є прищеплення розуміння важливості та пріоритетності дотримання високого рівня етичності та доброчесності, особливо на початковому етапі становлення майбутніх фахівців, тобто в процесі опанування основ професійної діяльності в межах освітнього компоненту «Вступ до фаху».

На етапі вступу до фаху психолога студенти зіштовхуються з численними етичними питаннями, що виникають у зв'язку з освітнім процесом та спілкуванням з одногрупниками. Важливо, з самого початку формувати усвідомленість і прийняття норм та цінностей, які лежать в основі психологічної професії.

Викладачі курсу "Вступ до фаху" відіграють ключову роль у формуванні етичних стандартів майбутніх психологів. Вони не лише передають фахові знання, але й моделюють етичну практику, створюючи безпечне середовище для обговорення складних питань.

У сучасному світі освітні технології набувають все більшої вагомості в процесі усвідомлення студентами етичних засад роботи психолога. Пропонуємо розглянути, прийоми, методи та технології, які, на нашу думку, є найбільш ефективними у досягненні вищезазначеної мети та які можна використовувати для цілеспрямованого формування розуміння етичних стандартів у майбутніх психологів.

Інтерактивні методи навчання завжди були дієвим інструментом засвоєння знань на позитивному емоційному фоні. Використання інтерактивних методів навчання, таких як веб-квести, онлайн-ігри та віртуальні симуляції, дозволяють студентам активно взаємодіяти з матеріалом і закріплювати знання

у захопливій формі. Це сприяє кращому засвоєнню етичних принципів та стандартів роботи психолога.

Одним із найефективніших способів формування етичних компетентностей є проходження спеціальних навчальних курсів та тренінгів. Ці заняття дозволяють поглиблено вивчати основні принципи етики у психології, розглядати реальні кейси та вирішувати етичні дилеми

Ще одним, достатньо дієвим інструментом навчання є організація відкритих форумів та дискусійних груп (платформ), де майбутні психологи можуть обговорювати різноманітні ситуації з етичного погляду. Такий спосіб навчання допомагає збагатити розуміння та розвинути навички вирішення етичних питань.

Ділові ігри та рольові ситуації – ще один спосіб у неформальному середовищі та легкій ігровій атмосфері здобути необхідні знання і навички. Симуляція реальних ситуацій та ділові ігри дозволяють студентам відчувати себе в ролі психологів і приймати важливі етичні рішення. Це сприяє розвитку критичного мислення та аналізу ситуацій з етичної точки зору.

Важливе значення у підготовці майбутніх психологів є менторство та спостереження за досвідом. Цей метод навчання передбачає співпрацю з досвідченими колегами-психологами, спостереження за їхньою роботою, тощо. Даний спосіб дозволяє не лише вивчити та застосовувати етичні принципи у практиці, але й отримати корисний фідбек та поради.

Постійне вдосконалення та оновлення знань у галузі етики психології є необхідною умовою для підтримання високих стандартів професійної діяльності. Регулярне самостійне вивчення літератури та наукових статей також допомагає розширювати розуміння етичних питань та знаходити нові рішення в професійній діяльності. В контексті самостійної роботи пропонуємо використовувати онлайн-курси та ресурси з етики в психології, які надають студентам можливість самостійного вивчення та систематизації знань у зручний для них час. Це також допомагає засвоїти базові принципи етики та ознайомитися з відомими етичними стандартами.

Формування компетентностей з етики роботи психолога є складним та багатогранним процесом, що потребує систематичної роботи та самовдосконалення. Застосування різноманітних методів, таких як навчальні курси, дискусії, менторство та самостійне вивчення, та інші, сприяють розвитку високих етичних стандартів у психологічній практиці.

Розуміння та відповідальне ставлення до етичних аспектів роботи психолога є невід'ємною частиною професійної компетенції у цій сфері. Курс "Вступ до фаху" надає студентам можливість ознайомитися з основними принципами етики та нормами поведінки, що є фундаментом подальшої професійної діяльності в галузі психології

Список використаних джерел та літератури:

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>

2. Kulchytska A. Cognitive Interest in the Context of Information Theory of Emotions *East European Journal of Psycholinguistics*. Lutsk: Lesya Ukrainka Eastern European National University, 2014. – Issue 1. – P. 121-129

3. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтяррової. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с

4. Кульчицька А., Гошовська Д. Академічна та професійна доброчесність в структурі підготовки майбутніх психологів / *Світоглядна освіта молоді: філософський та психолого-педагогічний аспекти: зб. наук. Праць. Матеріали міжнародної конференції - других академічних читань пам'яті Романа Арцишевського. 23–24 червня 2022 р. м. Луцьк* / упоряд.: В. І. Бортніков, А. І. Яручик. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. С.128-132.

5. Кульчицька А.В. Культура професійного спілкування як важливий змістовний модуль в структурі підготовки фахівця. / *Виклики та парадокси соціальної взаємодії в постмодерному світі: лінгвістичний та психологічний аспекти: матеріали II Міжнар.наук.-практ.конф. (15-16 квітня 2021 р.)* / за заг. ред. О. В.Лазорко, В. А. Ущиної – Луцьк, 2021.– 208 с. (С. 193-196).

УДК 378:316(477)

Валентина Любчук

СОЦІОЛОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні знаменується постійним її реформуванням. Торкнулися реформи і соціологічної освіти. Проте наслідки для професійної соціологічної освіти досить несприятливі, що відбивається як на підготовці спеціалістів-соціологів та популяризації соціологічних знань у суспільстві, так і сприйнятті та розумінні соціологічних даних. Очевидно, що важливість соціологічної інформації та соціологічної освіти недооцінена та цей процес триває.

Соціологія як наука сформувалася у середині ХІХ століття, але в Україні набула такого статусу лише у 70-80-х роках ХХ ст. Незалежність України здавалося б дала новий поштовх у розвитку соціології та соціологічної освіти. Оскільки в цей час формувалися соціологічні школи, почали готувати спеціалістів у різних вишах. Про те, що соціологію почали сприймати на належному рівні говорить і прийняття відповідного Указу Президента «Про розвиток соціологічної освіти в Україні (2001 р.). Але вже у 2009 році МОН видає наказ № 642 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента». Як слушно зауважує Яковенко Ю., цей наказ суперечить попередньому указу та суттєво звужує поле діяльності для соціологів-освітян [1, С. 185].

Мета публікації полягає у аналізі сучасного стану соціологічної освіти та перспективних напрямках її розвитку.

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»
ЛУЦЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ**

*Матеріали X Міжнародної науково-практичної
конференції
(м. Луцьк, 23-24 травня 2024 року)*

Луцьк – 2024

УДК 371:378
А 43

*Конференція відбулася в межах виконання наукового дослідження
«Актуальні проблеми освіти та науки у контексті
євроінтеграційного поступу»
(реєстраційний номер в УкрІНТЕІ №0124U001475)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
(протокол № 6 від 27.06.2024 р.)*

Рецензенти:

Корновенко Сергій Валерійович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки, директор Науково-дослідного інституту селянства та вивчення аграрної історії Черкаського національного університету імені Богдан Хмельницького

Дем'янчук Олександр Никанорович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка

Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу : матеріали доп. учасн. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 23-24 трав. 2024 р.) / упоряд.: О. А. Бундак, Л. В. Бензель. Луцьк : ЛПРОЛ, 2024. 463 с.

Випуск вміщує статті з актуальних проблем сучасної освіти та науки, розвитку бібліотечної, архівної справи та соціальних комунікацій в умовах європейської інтеграції; питань впровадження інформаційних технологій в освітній процес; тенденцій розвитку соціальних технологій та психолого-консультативної діяльності; економіко-правових аспектів і туристично-рекреаційної роботи в науково-освітньому просторі; проблем фізичного виховання, зміцнення та відновлення здоров'я.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Думки авторів тез і статей можуть не збігатись із позицією редакції.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції без коректорських правок.

©Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна», 2024